

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejeman velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamezne številke po 7 kr.

Naročnino in ostanila (inacerte) vsprejema upravnilstvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredni nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 181.

V Ljubljani, v sredo 11. avgusta 1897.

Letnik XXV.

„Mi pa — Leonina“.

S tem naslovom je „Slovenski Narod“ dne 30. julija objavil članek, s katerim je zopet ovekovečil svojo „pamjat“. Najprej moli „Credo“: „Tako tu bodi konstatovano, da je bilo od nekdaj naše prepričanje: brez vere, brez Boga ne more biti noben pameten človek na svetu! Hudodelec je, kdor krade prirobnemu narodu zaupanje v višjo pomoč, kdor mu skruni ta ideal, to zvezdo, ki ga vzdržuje nad propadom nemoralnosti“. Po tej izpovedi, ki je ž njo svojo preteklost ožigosal za hudodelsko in Zlogonskega nehvaležno zatajil, a ki mu baš rabi, se „Narod“ dviga zoper — klerikalizem. Vero v Boga izpoveda, samó klerikalcev ne more, zakaj „že od nekdaj imajo klerikalni reakcionarci to nečuvstvo taktiko, da se skrivajo za — Boga“, da „rabi jo vero in pojem Boga za ščit lastnih, privatnih nazorov v zadevah in v vprašanjih, ki nimajo niti z vero niti z Bogom nikake zveze“. Tako vprašanje je „Slovenskemu Narodu“ sebosno politika. Prav klerikalno se mu zdi geslo: „v javnem delovanju nam bodi načelo pozitivno krščanstvo“. Toda „vsiljevanja vere in Boga v politiko“, pravi, da je že do cela vajen, a prišlo je večje zlo. „Klerikalci raztezajo to svojo taktiko že tudi na kulturna vprašanja, na znanstvo in umetnost“. Pravijo, da „brez krščanskih načel znanost ne more uspevati“. In kar je največje hudo: „Leonova družba se je ustanovila prav s tem namenom, da zaslužnji tudi svobodno znanost klerikalizmu, da jo postavi pod mero verskih dogem in katekizma ter da s katekizmom v roki cenzurira in prasoja znanstvena in umetniška dela. Kar ne gre pod versko mero, kar se ne strinja

s sv. pismom: anathema sit! — to je brezversko, to je proti — Bogu!“

Potem „Narod“ milo toži: „Veliko škode na političnem in na kulturnem polju je že zakrivila ta Leonova družba, ta največja nasprotnica svobode. Veliko škode bo zakrivila tudi slovenska Leonina. —“ A tolaži se: „Kolo časa se vrti nevzdržno svojo pot; napredka, ki prodira vedno v širše mase, ne more zajeziti niti vsa klerikalna vojska. Zaman je ves krik črnega reakcionarstva: znanstvo se ne da več izbiti s svojega vzvišenega stališča ter potegniti v ozkosceno klerikalizma. Umetnost in slovstvo pa ponosno prezirata vsa „katoliška“ kritikarstva, v svesti si svoje moči, kakoršne klerikalizem še nikdar ni imel“.

Nazadnje, ko je tako sam sebe potolažil, samozavestno, ponosito, z vzravnanim tilnikom sklepa:

„Naj si pridobi torej slovenska Leonina še tri, štiri, petkrat večje število članov in nje glasilo prav toliko novih naročnikov, slovenski „liberalci“ ostanejo neizpreobrnjeni „brezverci“, ki bodo vedno neustrašeneje branili svobodno znanstvo in svobodno umetnost, ki se ne da vezati z ničim, kar ne sodi v njen krog. Naj nas napadajo še bolj klerikalni lažiznanstveniki, naj nas obsojajo še strastnejše mladi in stari klerikalni estetikastri, katerih značilno svojstvo je — impotenca, mi vstrajamo pri svojem prepričanju ter se v tem smislu nazivljamo s ponosom sami: „Liberalci“ smo!“

Tako „Slovenski Narod“. Zabeležimo k temu članku samo nekaj — glos!

1. Čudno se nam zdi, da se drzne „Slovenski Narod“ ziniti o „klerikalizmu“, ko še vedno vkljub opetovanim prošnjam ni povedal, kaj je po

njegovih mislih — klerikalizem. Čudno se nam zdi to in drzno. Kaj takega je mogoče pač le pri nas krotkih ovcah, ki vse trpimo, vse mirno poslušamo, naj se nam tudi kdo roga in posmehuje!

2. Ob „svobodo“ vedno bobna „Narod“, le katoličanom ne privoščiti nobene svobode! Le katoličani ne smejo svobodno povedati svojega prepričanja, da prava veda ne more biti v opreki s pravo vero, da je veda, ki nasprotuje veri, laži-veda. Čim katoličani to store, imenuje jih „Narod“ — „klerikalne lažiznanstvenike, katerih značilno svojstvo je impotenca“. Lepa svoboda!

3. Hvaležni pa smo „Narodu“, da je povedal, kako si misli „svobodno politiko, znanstvo in umetnost“.

Klerikalno je baje, a kdo pravi, da mora biti v javnem delovanju načelo pozitivno krščanstvo. Ko torej „Slovenski Narod“ brani svobodno politiko, brani načelo, da se v javnem delovanju ni treba meniti za vero in moralo, da služi zakonodavstvo le utilitarizmu brez ozira na Boga in njegove zapovedi, brez ozira na cerkev in nje pravice.

Klerikalno je baje, če tudi kulturna vprašanja, znanstvo in umetnost sodimo pod pravcem vere in morale. Ko torej „Slov. Narod“ terja svobodno umetnost, hoče umetnost, ki je ne bodi skrb morale; ko terja svobodno znanstvo, hoče znanstvo, ki ga ne bodi skrb vere; ko terja svoboden razvoj kulture, hoče, da bodi kultura materijalistična.

Klerikalno je baje reči: „Kar se ne strinja s svetim pismom, to je brezversko, to je proti Bogu.“ Ko torej „Slovenski Narod“ oznanja svobodno miselnost, oznanja svobodo tudi od sv. pisma,

LISTEK

Še jedna beseda o stiškem samostanu.

(Konec.)

In kaj je bil Slovencem Lukež Jeran, ni mi treba še le praviti. Brez njega bi marsikak mladenič gimnazije nikoli znotraj ne videl. Brez gospod fajmošter Lukeževih goldinarčkov na vseučilišču in brez gospod Lukeževih krajcarčkov na gimnaziju bi marsikak Ivan, Josip, Franjo, kateremu je sedaj največja zabava, udrihati po duhovnikih, ne sukal se po parketih, temveč kot priprost Anže, France, Joža z gnojnimi vilami po hlevih, ne vihtel bi na sprehajališčih lične palčice, temveč robati cepec v skednju, ne nosil bi fraka in klaka, temveč zamazano kamžolo in pomečkano klofeto, ne svetili bi se mu na nežnem obrazu zlati naočniki, temveč sajast, pegaet obraz in žulji na roki bi pričali, da je to kmečki sin, kar hoče kot nadut gizdalin utajiti.

Se jedno vprašanje si dovoljujem. Kaj je hotel gospod dopisnik s sledečimi besedami povedati: „Zaploditi se mora v zakonskem življenju vsaj nekaj tudi to Slovenstvo, drugače bomo kmalu pri kraju, ali pa le nezakonski narod in znana Preširnova pesem postane — naša narodna himna!“ Jaz ne najdem v teh besedah nobenega smisla, le to slutim, da tiči v njih prava ciganska podlost. Vi, gospod dopisnik, in „Narod“ odganjate iz dežele menihe, češ, samski stan stori človeka „nenaravnega“.

Torej meništvo, tiho, samo Bogu posvečeno življenje je po vaših mislih nedopustno, pasje življenje onih nesrečnih žrtev v tisti hiši pa je naravno, dopustno? O grdobija! Ali vas res ni nič sram? Ali ste res že s cigani vred zgubili vso sramežljivost? Vam veljajo besede:

„Fort aus dem Lande die stillen Beter,
Die staatsgefährlichen Uebelthäter,
Die Gründer, die Schinder, die Buhlerinnen,
Die bleiben drinnen!“

Le še nekaj takih hiš v deželo, kakoršna je v Ljubljani, kakoršnih si vi želite, in Preširnova pesem o nezakonski materi bo postala res — slovenska narodna himna! Nikdar pa se ne bo to zgodilo, če se ustanovi med Slovence še toliko samostanov!

Vi obžalujete, da so slovenski pradedi prisli iz Azije v naše lepe kraje. Nazaj tje si želite? Oh, le pojdite čim preje, saj za takega človeka med poštemnim slovenskim ljudstvom ni prostora. Le pojdite, ki hvalite Darwina in Marksa, v Azijo, v pragozde azijske. Tam spoznate brez dvoma, kot dober darvinist, v katerem mandrilu ali šimpansu svojega strička in v kaki stari brezzobi gorili svojo ljubo tetko, s katero se objameta.

Gospod dopisnik pravi, da je njegov obširen dopis „ekskurs v novejšo zgodovinarje in druge pisatelje“. Pojdite, pojdite! Kdo neki vam bo verjel? Vi v zgodovinarje niti pokukali niste, vi ste vso to šušmarsko zmes le iz kakega naučnega slovnika (Conversationslexicon), in sicer iz precej starega,

priprosto preplonkali! Če pa ste res knige študirali, prosim njih naslovov, da jih tudi jaz čitam. Hvaležen bom za to in, gospod dopisnik, bodite prepričani, da tem potom po vaši zaslugi goreč prijatelj samostanov zve glas tudi z druge strani!

Mi dva z gospodom dopisnikom sva že stara prijatelja; zato mi ne sme zameriti, da mu tako odkritosrečno govorim. Našel je v teh vrsticah, kar je iskal; in če bo še iztikal, pa bo še iztaknil, morda še več, nego to pot!

Konečno le še jeden dobrovoljen nasvèt! Stičina je menihom cistercijanom zagotovljena. Če hoče gospod dopisnik resno preprečiti njih naselitev, svetujem mu, naj žveplu, katerega je že obilno nadrobil in natrosil med ljudi in v „Narodu“, primeša tudi nekoliko salpetra, da nastane sm... Pa saj vem, da on ni nevaren, ni mož za to, ker do žvepla ga še prinese njegov dub, do smodnika pa se ne vzdigne nikoli. Saj je znano, — kar je gospod dopisnik na tem mestu že jedenkrat zvedel, — da smodnika ni iznašel on, „pokrovitelj kranjskega meščanstva“, temveč priprost katoliški pop v meniškí kuti — Bertold Schwarz!

Zato, ljubi prijatelj moj, gledé Stičine: „Lasciate ogni speranza!“ Za sklep rečem še to-le:

„Wenn man so dumm ist wie der Blitz,
Dabei ein Flegel ohne Witz,
So lasse man das Schreiben
Um Gotteswillen bleiben!“

od dogem in katekizma. Kar se ne strinja s svetim pismom, to po načelih „Slovenskega Naroda“ ni še zato brezversko, ni še proti Bogu. Kar ne gre „pod versko mero“, kar se ne strinja s katekizmom in dogmami, tudi to še ni zato brezversko.

Sedaj vemo, kaj je svobodomiselno! Kdor še kaj veruje, kdor misli, da je sveto pismo božje razodetje, kdor ima dogme za trdne resnice, kdor meni, da ne more biti resnica, kar je proti katekizmu: ta ni svobodomiseln, tak le hoče „zasušniti svobodno znanstvo klerikalizmu“. Klerikalizem je torej tisti sestav, ki uči, da vera ne ponizuje človeka, da je vera potrebna, da je sveto pismo božje razodetje, da so dogme neporušne resnice, da vera in veda ne moreta biti v nasprotju, t. j. klerikalizem je katoličanstvo! In ker je po načelih „Slovenskega Naroda“ svobodomiselnost negacija klerikalizma, je tudi prav zato negacija katoličanstva!

Hvaležni smo „Slovenskemu Narodu“ za ta članek, zakaj sodimo, da nikomur ne bode več tajno, kaj hoče nova struja, ki se širi po Slovenskem pod imenom napredka in svobodomiselnosti, da hoče — ateizem in materijalizem. In ne motimo se! Posebno z visokih šol dobiva ta struja vedno novih dotokov. Zato je upravnajna proti-struja, če hočemo rešiti naš narod! „Slovenski Narod“ je nehoté dokazal, kako potrebna je v Slovencih — Leonova družba, družba, ki bi pospeševala pravo vedo, ki bi odpirala pot zdravemu napredku in pravi svobodi!

Zato si ne moremo kaj, da ne bi o tej priliki iznova opozorili vseh zavednih rodoljubov na Leonovo družbo. Res je, da ima že mnogo udov, ipak jih ima še vedno premalo. Zlasti lajiki so ji nekam odtujeni, kakor da bi ta družba bila strankarska. A ni strankarska, če krščanstva ne imenujete strankarstva. Zato kličemo vse rodoljube na delo, na boj zoper materijalizem, zoper paganstvo naših dnij. Kakor je dejal „Slovenski Narod“, tako bodi: „Slovenska Leonina dobodi skoraj tri-, štiri-, petkrat večje število članov in nje glasilo prav toliko novih naročnikov“, in tresli se bodo pred nami tisti, ki se sedaj baje še s ponosom kličejo: „Liberalci smo!“

Delavski in obrtni shod v Solnem gradu.

Solni grad 9. avg.

Prvo poročilo se tiče načelnih določil, po katerih naj se nekateri izdelki izključujejo in tovarniškega proizvodjanja. Poroča kovaški mojster iz Rieda gosp. August Etz.

Trdi se, da je znamenje napredka, da se vse v velikem izdeluje, zato je težko govoriti o tem, kako bi se v nekaterih strokah tako izdelovanje zabranilo. Tem težje je to, ker se obrtniki sami ne brigajo za svoje zadeve.

Naš čas združuje obrt v posamnih središčih na škodo druge dežele, združuje veliki kapital v rokah malo ljudi na škodo nebrojnih, ki trpé revščino. Velike gospodarske in družabne nevarnosti označujejo naš čas.

Srednji stan propada. Mnogo več obrtnikov pada mej delavce, nego se delavcev vspenja mej obrtnike. Naše geslo se mora glasiti: „Pomoč srednjemu stanu, pomoč obrtnemu stanu!“ Ta pomoč je še možna. Zgodovina nam kaže srečnejše čase obrtnega stanu. Čim se je jel razvijati kapitalizem, se je pričel propad. Vlada je opazovala ta propad kot zanimivo prikazen. V srednjem veku je moral župan kakega malega mesta imeti več socialno-politiških pojmov, nego dandanes minister. Socialno-politična nevednost je vzrok, da se trdi: „stroj je vzrok obrtnemu propadu“ in se prezira, da je jedini vzrok temu kapitalizem. Temu mora veljati naš boj.

Paziti pa moramo:

1. Mi živimo na svetovnem trgu. Zato ne smemo na noben način nazadovati v proizvodjalnem načinu; če bi to storili, bi tuje države brž pokazale, da Avstrija ni obdana s kitajskim zidom.

2. Vse je sedaj zmedeno. Zato ne smemo iti prehitro, marveč stopinjo za stopinjo.

Organizovati se moramo. Zadruga organizacija v naši državi je zelo pomanjkljiva. Zahtevati moramo: 1. strokovne zadruge, kjer so združeni samo obrtniki jedne stroke; 2. te zadruge morajo dobiti od države pravico izvrševati svoj obrt. Ta pravica se torej ne sme dajati posamnikom, marveč

zadruham. Poskusi naj se to najprej pri tistih obrtnih, ki ne poznajo stroja.

Pravico do dela so zadnji čas cehovnega življenja dajali samo obrtni cehi. Hoteli so delo monopolizovati. Država jim je jela nasprotovati in jim je kmalu iztrgala iz rok podeljevanje pravice do dela. Od cehov je prešlo to podeljevanje v državne roke; od proizvajalcev h konsumentom. Oboje je napačno. Srednja pot je tu najboljša pot. Zato b bilo prav, da se izroči to v roke gospodarskim svetom, ki naj se ustanové v posamnih okrajih kot okrajni in v deželni sveti.

V gospodarski svet naj volijo svoje zastopnike občine v imenu konsumentov, zadruge v imenu proizvajalcev; vlada imenuj predsednika. Deželni sveti naj se volijo iz deželnega zbora in iz zadrug. Ti sveti naj bodo prva inštanca v obrtnih stvareh; oni naj oddajajo pravico do dela, opravljajo vse posle sedanjih obrtnih zbornic, sodijo o obrtnih stvareh itd. V skupni posvet naj se zbirajo državni gospodarski sveti kot samostojne skupščine.

Sedanje zadruge ne koristijo nič. Veliki obrt je prost, mali obrtniki so vezani. Tem bolj torej propadajo.

Obrtno vprašanje ni tehnično, ni proizvodjalno, marveč je socialno; gré se zato, kako ohraniti obrtni stan. Predlagal je naslednjo resolucijo, ki se je tudi vsprejela:

„Dne 8., 9. in 10. avgusta 1897 v Solnem gradu zborujoči katoliški južnoavstrijski obrtniški in delavski shod izjavlja, da je sedanji obrtni zakon nezadosten za obrambo obrtnega stanu, in zahteva, da ga država resno in odločno podpira v boju proti velikemu kapitalu.“

V ta namen zahteva od države zakon, po katerem se za gotove obrte vpelje poseben rokodelski red.

Ti rokodelski redi naj obsegajo:

1. One kategorije obrtov, ki za to prosijo.
2. One, katerih podrejenost je v občem narodnogospodarskem interesu.

Način, kako naj se izvršujejo posamezni obrti, ki so podvrženi rokodelskemu redu, ni več prepuščen prosti volji onega, čegar je obrt in pa določilom splošnega obrtnega zakona, marveč je podvržen tudi sklepom, katere je sklenila dotična zadruga.

Vsi pod rokodelskim redom stoječi obrti naj se organizujejo v zadrugah, izvzeti pa so vsi sorodni ali ne sorodni obrti.

Te zadruge so avtonomne združbe, ki imajo pravico sebi dajati določila in same sebe upravljati. Sklepi, katere je na rednem občem zboru sklenila kvalificirana večina, obvezni so za vse ude te zadruge. Kdor se ne drži teh določil, more tudi začasno ali trajno zgubiti pravico izvrševati svoj obrt.

Da se delavski red izvede, ustanovi se stalen gospodarski svet, ki obstoji v enakem številu iz zastopnikov interesirane zadruge in iz zastopnikov konsumentov. Udje dobivajo dijete. Predsednika imenuje vlada.

Ta združba izvršuje, naj je že konstituirana kot okrajni, deželni ali državni gospodarski svet, vse one pravice, katere pripadajo oblastvom z ozirom na izvrševanje občnega obrtnega zakona. Pred vsem pa je njena naloga, da

1. nadzoruje delovanje zadrug;
2. potrjuje ali zavrača sklepe, katere so zadruge sklenile;
3. podeljuje ali odvzema pravico izvrševati obrt, kakor nasvetuje zadruga;
4. določuje pravice med tovarno in obrtom;
5. nakupuje že obstoječe tovarne obrtniških izdelkov in jih odkáže zadrugam delovanju;
6. sklepa o tem, ali in kateri rokodelski izdelki naj bodo v trgovini pridržani rokodelcem;
7. določuje pravice posameznim obrtom.

Tako temeljitega poročila se ne čuje iz lepa. Zagotavlja nam, da se krščansko-socialna načela v svojih najtežjih nalogah vglobljajo tudi med obrtnike. To je veselo znamenje.

Dijaški sestanek.

(Dalje.)

V.

Nato g. dr. Jožef Debevec poroča o vprašanju: „Vera in veda“. Govoril je nekako takole:

Bojim se, da bi se mi ravno tako zgodilo, kakor vsem tistim, katerim je znana Sfinga dajala reševati uganjke. Zastonj sem povpraševal glavni pripravljavni odbor, kako naj rešim uganjko, katero mi je

bil dal s tem, da mi je naložil govoriti o vedi in veri. Lahko se je urinila tiskovna pomota, kar se pač rado zgodi, in potem bi morali na programu brati „Vera in veda.“

1. Vzemimo, da je slav. odbor hotel zapisati: Veda in vera. Kje pa je veda? Sv. Tomaž Akvin. pravi, da pred Kristusom največji modrijan ni mogel toliko vedeti, kakor po Kristusu vsaka stara ženica. Dubois Reymond ostal je celo svoje življe zvest geslu: „Ignoramus et ignorabimus“. Sestavil je sedem uganjk, o katerih je trdil, da jih nikdar nihče ne bo mogel rešiti.

Tudi vera je veda v drugem pomenu, namreč da verujemo, kar se učimo. Govornik pove potem primer, kako zvesto verujemo besedam učiteljev. Dosedaj se je splošno trdilo, da sta Gracha l. 376 delovala v Rimu, a novejši zgodovinarji so to trditev popolnoma ovrgli. Ako pa na tak način ni sramotno verovati človeški besedi, ali naj bo sramotno, verovati besedi božji?

2. Vzemimo pa, da se naslov glasi: „Vera in veda.“ Ako trdimo, da je vera veda, oglašil se bo ves materijalistični svet in nam ugovarjal. Da pa med vedo in vero ni nasprotja, imamo dva dokaza. a) iz avtoritete imenitnih mož. Ampér znal je vsega Tomaža Kempčana na pamet, Volta je bil vsaki dan pri sv. maši. Galvani hotel je v mladosti stopiti v samostan, a pozneje kot medicinec stopil je v tretji red. Kepler z molitvijo končuje svoje delo, Leibnitz je bil zelo veren, Linne ima v svojih spisih polno molitev do Stvarnika. Newton se je odkril, kadar je izgovoril ime božje. Pasteur je bil skoz in skoz veren človek. Hyrtl, slaven anatom, zapustil je vse svoje premoženje katoliškim sirotiščem. Ko so l. 1870 prihrumeli Lah v Rim, delal je Secchi v svoji zvezdarni. Dočim so drugod vse poropali in potrli, pustili so njega v miru, dobro vedoč, da bi se bili zamerili celi Evropi, če bi bili temu slavnemu učenjaku kaj žalega storili, šele po njegovi smrti polastili so se zvezdarne. In naš Jagić. Pisal je l. 1884 o. Škrabcu (Cf. Ovetje, platnice, V. 9, pod črto): „Lijepo Vam se zahvaljujem za „Ovetje“; ono mi je milo ne samo sadržajem svojih korica, noč tekstom, što je unutra u listovima. Udanašnje vrijeme, gdje su osnovi porodičnoga i društvenoga života silno potreseni, vrijedna je poštovanja svaka i najskromnija radnja, koja si stavlja tu zadaću, da sačuva narodu vjeru u Boga i svetinju moralna života.“

Vsi ti argumenti pa niso toliko trdni kakor b) dokaz iz razuma, iz bistva stvari. Z lučjo svojega razuma vidimo mnogo naravne resnice. Sokrates že je trdil neumrljivost duše, kakor tudi Platon, ker pa vsi ne morejo razmotrivati stvari, z navadno lučjo, zato je treba še neke nadnaravne luči. Chateaubriand pravi: „Nič ni večjega, nič lepšega, kakor skrivnosti stvari.“ Razodetje in veda, obe izhajate iz istega vira. Bog pa sam sebi ne more nasprotovati. In veda tudi še nobenega takega nasprotstva med vedo in vero ni dokazala. Vse, kar so našli na Asirskem in Babilonskem, vse to le potrjuje resničnost zgodb, v sv. pismu pripovedovanih. Potrjena je tudi pristnost in nepokvarjenost sv. pisma po raznih pričah. Tudi papeževi nezmotljivosti niso našli nobenega protidokaza. Leo XIII. odprl je velikanske vatikanske knjižnice in razni učenjaki so vse pretaknili, a našli niso nič, kar bi pričalo zoper papežovo nezmotljivost.

3. Vera pa tudi podpira vedo s tem, da pomaga rešiti vprašanja, katere so sicer temna.

Govornik bere na to svoje resolucije ter jih še utemeljuje. Pokaže tudi z dogodbico nekega dijaka, ki si je hotel vsled pomanjkanja in neizmerne trpljenja vzeti življenje. A rešila ga je vera. Poroča tudi Weissovo in Hettingerjevo apologijo in sklone svoj, z mnogimi dovtipi prepleteni govor med živahnim in burnim odobravanjem navzočih. Resolucije so bile sprejete brez daljše debate. Predsednik prebere brzojavko, katero je poslal poslanec Žičkar krščansko mislečemu dijaštvu.

Srbski cerkveni kongres preložen.

Iz Zagreba, 1. avgusta.

Srbski cerkveni kongres, ki se je sešel pred tremi tedni v Karlovcih, ni dovršil svoje naloge, katero je imel izvesti na korist cerkvene uprave s takozvanim cerkvenim jedinstvenim statutom. Razjasnil sem že v jednom dopisu odošaj ogerske vlade nasproti srbski avtonomni cerkveni upravi.

Da navedem par brzojavk, došlih mu od odličnih in bolj važnih oseb: Dr. Laginja iz Volske: Smerno zahvaljujoč na pozivu srdačno čestitamo današnji slavi, da tudi v prospeh veri in narodu.

Rodbina Skubic iz Postojine: Z novomašnikom se vsi radujte — in veselo slavni dan praznujte!

Preč. gosp. Dermastja (Solkanski): Novomašniku in zbranim gostom: Slava!

Preč. gosp. Ferjančič, Ljubljana mej drugim: Slava vrlji materi, katera je vzgojila tako nadepolnega delavca v vinogradu Gospodovem!

Preč. gosp. Simon Gregorčič, Bled:

Stokrat srčno mi pozdravljen
Novomašnik miljen Ti,
Zlato mašo čil in slavljen
V radosti doživi mi!
Danes pa obljubi sveto,
Da za vero dom in rod
Sree Tvoje bođe vneto —
Vneto vedno in povsod!
Tvoje sree vse objemi
Kar je božje tisočkrat,
Prvo mesto pa zavzemi
V njem slovenski sužni brat!

„Pozabljeni trpin“.

Razun pisem došlo je še brzojavk z Vrhnike, iz Opatije, iz Hotedersice, iz Kopra, iz Zagorja in iz Žuženberka.

Da zaključim itak že predolgo poročilo, se najprej v imenu vseh zahvaljam preč. g. novomašniku in materi da sta nas povabila na tako redko veličastno slavnost, od katere imamo in bomo imeli kar najlepše spomine vsekdar, dalje preč. g. dr. I. Žitniku na izvrstni, jedernati in ginljivi propovedi, ravno imenovanemu gospodu in gosp. drž. poslancu bratu Hrvatu Spinčiču, da sta se slavnosti vdeležila in vsem drugim odličnim osebam, ki so pripomogli, da se je vsa slavnost kolikor mogoče veličastno vršila, k čemer so nedvojbeno mnogo prispeli gg. pevci goriški bogoslovci. Preč. g. novomašniku pa kličem: Bog Te živi mnogo let, nevstrašeno nadaljuj pričeto pot. Odločen in odličen katoličan a tudi odločen in odličen Slovan: Da V oskresne.

Od drugega gospoda dopisnika smo prejeli kot dopolnilo nastopne vrstice:

Minulo je letos 33 let, kar je obhajal duhovnik, Bistričan, v domači farni cerkvi sveto novo mašo in 26 let bo skoraj preteklo od takrat, ko je v župni cerkvi trnovski sin trnovske fare daroval v prvič sveto daritev. Sme se torej reči, da je nova maša za našo veliko farno redka, silo redka slovesnost. Dan 8. avgusta je bil za blago mater novomašnika našega, kateri se je izpolnila srčna želja, in za vse župljane dan veselja in radosti. Opravil je ta dan jako slovesno svojo prvo sveto mašo Bistričan, č. g. Josip Ličan, duhoven goriške nadškofije. Le to mi bodi dovoljeno omeniti, da je gospod dr. Ignacij Žitnik, notranjski državni poslanec, z lepim primernim cerkvenim govorom ginil poslušalce, in da so gospodje goriški bogoslovci s krasnim petjem poveličevali dopoludansko in popoludansko službo božjo, katere se je udeležila ogromna množica ljudstva tudi iz oddaljenih notranjskih far. Lep dokaz, kako naše verno ljudstvo spoštuje duhovnike in kako se veseli tako lepih cerkvenih slavnosti! Pri svečanem obedu, katerega sta se udeležila dva državna poslanca, že omenjeni gospod dr. Žitnik in neustrašoni branitelj tužnih Istranov, gospod profesor Vekoslav Spinčič, je bilo mnogo lepih napitnic. Posebno naudušeno je bila sprejeta napitnica našemu vrlému gosp. novomašniku, kateremu tudi vaš dopisnik iz sree želi, da ga Bog premnoga leta tako zdravega in čvrstega ohrani, da bo dolgo zamogel delovati v duševni in telesni prid in blagor slovenskega ljudstva. Slovesnost njegove prve svete maše bo dolgo ostala v spominu trnovskim faranom.

Slovstvo.

Te dni je izšla knjiga s 10 slikami v 16°, obsegajoča 327 strani pod naslovom: „Život svetoga Franje Serafskoga III Asiškoga. Uspomena dvadeset pet godišnjice Njegove Svetosti Leona XIII. kao člana III. reda sv. Franje Serafskoga. (1872—1897) Upriličio: Fr. J. Ivantić.“ Cena nevezani knjigi je 35 kr., ukusno vezani 50, s zlatorezom 70, s poštino 5 kr. več. — Se zanimamjem smo prečitali to lepo delo, katero krasno opisuje življenje in delovanje serafinskega svetnika. Na koncu knjige so pravila za tretjerednike svetnega stanu, litanije na čast sv. Frančiška in mnoge lepe molitve. Prav toplo

priporočamo vsem to lepo in koristno knjigo, katera se dobi pri pisatelju na Trsatu, pošta Sušak, ali pa v Katol. Bukvarni v Ljubljani.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 11. avgusta.

¶ (Presvetli cesar) se je zahvalil načelnstvu družbe sv. Cirila in Metoda za izraženo udanost na skupščini v Skofji Loki.

(Vseslovenski shod) Pod tem naslovom piše večerajšnji „Narod“: „Slovenec“ javlja, da se je pripravljali odbor za prireditev vseslovenskega in istersko-krvatskega shoda konstituiral in se načeloma izrekel za to, da se shod vrši v prvi polovici septembra itd. Ni dvoma, da je pripravljali odbor to naznanilo namenoma razglasil samo v „Slovenecu“ in da je namenoma prezrl naš list, kakor da je „Slovenec“ oficijalno glasilo slovenske državnozbornske delegacije, kar ni in tudi ne bo. To je netaktno ravnanje, proti kateremu moramo odločno protestovati. Veakdo nam mora pritrditi, da se tako ne dela, kadar se pripravlja vseslovenska manifestacija.“ — Na te nervozne besede samo kratko pojasnilo: Dotične notice nam ni poslal pripravljali odbor, temveč je popolnem naša „netaktnost“ proti taktnemu „Narodu“, za katero pa prevzamemo vso odgovornost. Zvedeli smo o konstituiranju pripravljalnega odbora le slučajno dva dni pozneje, kakor bi bil „Narod“ lahko isto zvedel po jednaki poti.

(Iz Celja) smo sinoči prejeli še nastopno brzojavko: „Nadaljujoč sobotne škandale so celjski capini napravili na „Narodnem domu“ veliko škodo. Značilno za postopanje celjskih policistov je, da je moral orožnik aretirati jednega policista.“ — Temu dostavljamo, kar pripovedujejo udeležniki slavnosti, da celjska mestna straža sploh ni hotela videti in slišati nemških kričalcev in razsajalcev. Nasprotno so se vojaki in orožniki vedli jako taktno.

(Iz c. kr. mestnega šolskega sveta.) O redni seji mestnega šolskega sveta, ki je bila dne 29. julija t. l. smo prejeli nastopno poročilo: Predsednik proglasi sklepčnost, pozdravi navzoče in dá besedo zapisnikarju, da poroča o kurencijah, ki se vzemo brez ugovora na znanje. Četrtem članom komisije za skrb zdravja na ljudskih in meščanskih šolah se izvoli poleg mestnega fizika in obeh c. kr. okrajnih šolskih nadzornikov ravnatelj Ivan Šubic. — Poročilo o razdelitvi šolskih prostorov v obeh šolskih poslopijih na Vrtati se odobri soglasne. — Poročila c. kr. okrajnega šolskega nadzornika prof. Fr. Levca o nadzoru I. in II. mestne deške petrazrednice in c. kr. okrajnega šolskega nadzornika prof. I. Bende o nadzoru obeh mestnih nemških ljudskih šol, se vzemo na znanje in se sklene, da se imajo predložiti visokemu c. kr. deželnemu šolskemu svetu v konečno odobrenje. — Začasnemu voditelju I. mestne deške petrazrednice, učitelju Josipu Maierju, sklene se, za skrbno in uzorno vodstvo te šole izreči pismeno zahvalo. — Reši se več prošelj za dovolitev predčasnega izpusta iz vsakdanje šole in slednjit še nekaj internih stvari.

(Demonstracija) Tukajšnje nemško planinsko društvo je na čast raznim iz Nemčije in od drugod došlim gostom v ponedeljek zvečer v kazini napravilo večerno veselico. Sicer je po mestu hodilo več tujcev z nemškimi trakovi, a nihče se ni zmenil zanje. In tudi veselica se bi bila izvršila mirno, da niso na kazinskem vrtu streljali, kakor bi odbijali Turka. — To streljanje je privabilo več ljudstva v „Zvezdo“. In čudno ni, da so se pod živim utisom celjskih dogodkov vršile protinemške demonstracije, ki pa niti senca niso v primeri z izzivanji in zasramovanji slovenskih gostov v Celju. Mestna policija v Ljubljani ni posnemala celjske, temveč je razgnala demonstrante iz „Zvezde“. Aretovan je bil samo neki abiturient, ki je menda udaril nekega visokošolca.

(Vojaške vesti) Premješčen je stotnik J. Konsehgg z nižje vojaške realke v Zelezem na Ogerskem k domačemu pešpolku; nadporočnik Josip Ljubić od domačega pešpolka št. 17 na kadetno šolo v Budimpešti. — Poveljništvo tretjega vojnega kora je odredilo, da se morejo oni rezervniki, ki so dobri kolesarji, udeležiti letošnjih vojaških vaj s kolesi, katera pa morajo prinesiti seboj.

(Ogenj.) V soboto zvečer je petletni Auton Kolih v Tomišlju z žveplenko zažgal kozolec A. Fišerja. Zgorelo je več gospodarskih poslopij; škode je nad 4000 glđ.

(Nesreča.) Dne 6. t. m. opoldne je na Savi zemlja zasula delavca Fr. Avenika, ki je delal v jami „Begunšici“. Rudarji so ga rešili ter težko ranjenega prenesli na dom.

(Domačih živalij) so na Kranjskem koncem leta 1896 uradno našli 21.486 konj, 195.796 glav goveje živine, 36.716 ovac, 4.883 koz, 87.757 prašičev in 182 oslov.

(Iz Brna), 8. avgusta. V Kijevu je vodja nižje gimnazije vedno uradoval v nemškem jeziku. Gimnazija je mestna in zato so ga odstavili. S neizplačano pobotnico 1. avg. mu je bilo vročeno dotično pismo. Prav mu je. — Lepo sliko moravskih razmer nam podajajo statistike srednjih šol. Nemški gimnaziji v Brnu imate 458 in 375 dijakov. Od teh je 276 in 163 Nemcev, drugi pa Čehi in večidel židi. Češka višja gimnazija ima 617 čeških dijakov, nižja 156, vendar pa se ne razširi v višjo. Morda je 773 čeških dijakov premalo število za dve gimnaziji? Nemške gimnazije v Iglavi, Kremziru, Og. Gradšču imajo skupaj 179 nemških dijakov — čeških je 380! V Hravicah je gimn. vodja statistiko kar izpustil! Tako so Nemci na Moravskem zatirani. Zato pozdravljamo naredbo hanaske pivovarne v Olomucu, da ne bode več jemala hmelja iz Zatec. V Zatecu je vpeljal kapucinski gvard. Šmarda češko božjo službo. Nemški kričalci so dosegli, da je moral zvesti redovnik mesto zapustiti. — Zadnja povodenj je napravila na Moravskem škode nad pol milijona glđ. — Brassovi dediči so poslali društvu Nemcev na severni Moravi 3000 glđ. podpore. Ta podpora se obrne v ponemčevalne namene. Pri Zabrezu živi v veliki revščini 305 nemških tkalcev, zmed njih je 116 od novega leta brez dela. Tem revežem društvo ni dalo ne krajcarja.

(Eksplodzija v Ruščuku.) Grozna nesreča se je primerila zadnji petek v tovarni za smodnik v Ruščuku. V veliki baraki delalo je 320 delavcev, mož, ženā in otrok. Pečali so se s tem, da so stare patrone odpirali in smodnik ven tresli. Patron bilo je nakopičenih več milijonov. Popoldne ob 3. uri se po neprevidnosti uname nekemu dečku patron v roki in bliskoma se je širil ogenj po smodniku, ki je ležal prosto po mizah. Delavci so brž spoznali nevarnost in hoteli uteči, pa le 20 jih je moglo uiti, ker samo jedna vrata so bila odprta, vse druge duri pa so po naročilu delodajalcev zaprli, ker so se bali, da ne bi delavci na skrivnem odnesli patron in smodnika. Ogenj zasegel je hitro še zadlane patrone in grozovit pok je stresel zrak in mesto. 130 ljudij je bilo takoj mrtvih, 170 pa hudo ranjenih. Trupla so silno razmesarjena in ni jih spoznati. Kar kupi človeškega mesa padali so na zemljo. Malo upanja je, da bi kdo ranjencev okrevaj, tako so ranjeni. Bolgarski knez je prišel sam na mesto nesreče ter je dal 10.000 frankov za rodovine pone-srečencev.

(Posnemanja vredno.) V občini Bridka v Bukovini vzelo je 40 kmetov vse gostilne v zakup. Tako so bili židje, katerih je tam ko listja in trave, ob zaslužek. Zato so židje sklenili, da se izselijo v Kanado. Da bi tudi drugi tako naredili!

(Razkralj Milan) je prav nevarno zbolel in že več tednov leži. Bolezen se je lotila notranjih organov in ga silno slabi, tako da mu moči naglo ginejo.

(Starodaven zemljevid.) Pred par meseci odkrili so gotovo najznamenitejši in najdragocenejši zemljevid iz starodavnosti. V Madabi v Palestini kopali so Grki temelj za novo cerkev. Pri tem pa so zadeli na mozaška tla, katera so skoraj gotovo nekdanj merila 280 štirirjaških metrov, ostal je le še ostanek, obsežajoč 18 štirirjaških metrov. Ta mozaik predstavlja zemljevid Palestine od Libanona pa do Egipta ter od sredozemskega morja do Mesopotamije. Risano je vse jako natančno, barve so prav žive. Jako zanimivi so posamezni oddelki: vidi se košček Jordana, v reki plavajo ribe. Severovzhodno od Jerihe drži most čez Jordan. Ob Jordanu zasleduje lev gazelo. Na mrtvem morju plavajo jadralce. Veliko mest, med njimi tudi Jeruzalem, je znamenovanih. Posebna zgodovinska vrednost tega zemljevida pa obstoji v tem, da je pri vsakem kraju zapisano ime dvakrat: staro in novo. Zemljevid je bil zgotovljen za časa Rimljanov krog l. 350 p. Kr. Krajci, znameniti iz življenja Jezusovega ali pa mučenikov, so posebno označeni. Ta najdba vzbuja veliko zanimanje med učenjaki.

(Ustanovitev nove tvrdke.) Opozarjamo č. naše bralce na današnji inserat gg. Kavčič & Lilleg, ki

Ogerski ministerski predsednik Banffy je namenil počasi okrniti tudi Srbom cerkveno avtonomijo, kajti le-ta čuva še deloma srbski narod od popolne odvisnosti od vsemogoče mažarske državne ideje. Pali so že od ogerskih Slovanov Malorusi in Slovaki, z Rumuni in Hrvati se bije hud boj za narodni obstanek, Srbi so v političnem pogledu na Ogorskem zgubili radi nesloge že vsako važnost, na Hrvatskem pa so bili do zdaj najbolji privrženci današnjega Slovanom tako sovražnega zistema. Le še cerkvena avtonomija jih je branila popolne propasti kot naroda.

I proti tej cerkveni avtonomiji je koval Banffy že dlje časa svoje naklepe, dobro vedoč, pade li ona, potem je izpodkopen oni temelj samostalnosti srbske, katera oživlja srbski narod tudi v potitičnem pogledu. Znano je pa sploh dobro, da je vse dejanje in nehanje današnje mažarske vlade, da zatre, pa bilo s kakoršnimi koli sredstvi, vsako samostalnost nemažarskih narodnostij pod krono svetega Stefana, in tako je prišel tudi red nad srbsko cerkveno avtonomijo.

Dolgo časa so Srbi pričakovali, da se skliče njihov cerkveni kongres, ki je imel ravno važno nalogo, da uredi cerkvene odnose s takozvanim cerkvenim statutom. Ali ogerska vlada je odlašala s tem kongresom, ker je mislila, da je treba 'poprej pripraviti Srbe same, ki bi opojeni z duhom mažarskim odobrili vse, kar jim misli mažarska vlada predložiti. Slednjič je mislil Banffy, da more brez skrbi razpisati volitve za ta zbor.

Citateljem „Slovenčevim“ je že znano, da so te volitve izpale nepovoljno za Banffyjeve namene. Ali vkljub temu se skliče zbor v nadi, da bo večina popustila zahtevam ministerskega predsednika. Že pri odpretu sabora je opozicijsalna stranka izrazila svoje nezadovoljstvo radi tega, da je vladin poverjenik, kateremu se je sicer izkazala vsa čast, ki mu gre, nagovoril zbor najprej v mažarskem jeziku in še le potem v hrvatskem. To ponašanje vladnega poverjenika je bilo popolnoma nezakonito, kajti na zemljišču hrvatskem je jedini uradni jezik za vsa oblastva samo hrvatski.

To nezadovoljstvo je srbski cerkveni sabor izjavil v javni seji, vendar pa se o tem vprašanju ni vršila daljna razprava. A kaj je ta vladin poverjenik sporočil poslancem na cerkvenem saboru? Odločno je zahteval, da se cerkveni sabor nima z nobenim drugim predmetom baviti, kakor samo s predloženim in po mažarski vladi odobrenim statutom, po katerem bi vlada dobila na samo cerkveno upravo vrlo velik upliv na škodo same cerkvene avtonomije.

Večina srbskega cerkvenega kongresa si pa ni dala kar tako zapovedati, marveč je to zahtevo vladnega poverjenika odbila ter po propisih, ki veljajo za ta sabor, začela sama določevati dnevni red. Temu sklepu cerkvenega sabora se je sicer protivil sam predsednik patrijarh ali brez vsakega uspeha. Večina sklene najprej adresu na cesarja in kralja, potem pa začne razpravljati o dosedanjem ravnanju ogerske vlade nasproti srbski avtonomni cerkveni upravi. Celi red pritožb so spravili na dan ter jih uvrstili na dnevni red za razpravljanje. To je bilo seveda proti zahtevam vladnega poverjenika, ki je zato iznovič sporočil saboru, da ni dovoljeno razpravljati o nobenem drugem predlogu, nego o samem cerkvenem statutu in če sabor ne popusti od te svoje namere, bode prisiljen, da zabrani vsako daljnje razpravljanje.

Na to sestavi večina svojo izjavo, katero je podpisalo 65 poslancev, ter jo v saboru prebral podpredsednik baron Živković. V tej izjavi branijo poslanci svoje od kralja potrjene pravice, katerim se ne morejo odreči zaradi ministerskega predsednika Banffyja, in da je njihovo ravnanje popolnoma lojalno, kajti srbski narod je od nekaj zvest in udan vladajoči rodovini habsburški.

Ko je poverjenik Nikolić videl, da ne more prodreti s svojo nakano, odgodi sabor ter se poda v Budimpešto, odkoder prinese bržkone povelje, da se srbski kongres razpusti. (To se je že zgodilo. Op. ured.)

Srbi so se pokazali pri tej priložnosti vrlo odločne v obrambi svojih pravic proti vsemogočnosti mažarskega ministra. Naši protivniki so navajeni od mehkih Slovanov, da jih znajo pridobiti za predloge, ki so njim samim škodljive. Srbi so se tej praksi uprli.

Nadjamo se, da ne zadnjikrat, marveč da bodo od tega časa tudi tako pogumni boritelji za poli-

tična prava svoje domovine kraljevine hrvatske, kakor so bili za pravice svoje cerkve.

Politični pregled.

V Ljubljani, 11. avgusta.

Ministerski svet pod predsedstvom cesarjevim se je vršil v ponedeljek; navzoč je bil grof Badeni, minister za deželno brambo grof Welsersheimb, kot zastopnik vojnega ministra baron Merkl in načelnik generalnega štaba baron Beck. Posvèt se je vršil najbrže o prošnjah deželnih zastopov, naj bi se začasno odpustili vojaki, ki bi pomagali pri popravah po povodnih razrušenih poslopjih. Na Moravskem izostanejo letos vse vojaške vaje.

Sprava med Čehi in Nemci. Včeraj smo ob kratkem poročali o predlogah, katere je vlada pripravila, da naredi spravo med Čehi in Nemci. Nemški listi so takoj odgovorili, da mora vlada preklicati jezikovni naredbi, predno Nemci pridejo k razgovoru o spravi. „Narodni Listy“ pišejo: Postopanje Badenijevo je nasprotno onemu grofa Hohenwarta in Tassfeja. Ta dva sta skrivala svoje namere, a grof Badeni igra z odprtimi kartami. Zakon o kurijah se strinja z načrtom poslancev Schlesingerja in Russa, katerega so Čehi svoj čas odločno odklonili. V tem slučaju boče grof Badeni ustreči Nemcem, dasi vé, da se Čehi upirajo razdelitvi dež. zbora po kurijah. Volivna reforma kaže na videz dobiček za Čeha, ker jim dovoljuje 14 novih mestnih mandatov, a Nemcem le jednega. Toda takoj pa dovoljuje ustavovernim veleposestnikom 20 mandatov. Po pravičnem volivnem redu pa bi morali Čehi imeti v dež. zboru 135 mandatov, Nemci 72 in veleposestniki 36. Načrt zakona za manjšine bi morali natančneje poznati, predno izrečemo svojo sodbo. Glede jezikovnega vprašanja je grof Badeni vzel Pferschetov predlog, da se dežela razdeli v nemške, češke in mešane občine. Po tem predlogu bi uradniki ne bili prisiljeni, znati tudi češki jezik pri vseh uradih v deželi. A Čehi v tem vprašanju ne bodo odnehali. Nova okrožna oblastva bi pa bila podlaga nemškemu dež. zboru. Zato svarimo, končajo „Nar. Listy“ grofa Badenija, kakor smo leta 1890 svarili grofa Tassfeja.

Grof Dzeduszycki, odlični poljski državni poslanec je na neko vprašanje odgovoril dr. Stranckemu mej drugim, da Poljaki vstrajajo pri svojih izjavah povodom debate v adresnem odseku. Načrt adrese bodi program večine. „Poljski politiki“, piše dalje, „so jedini, da bi bila velika nevarnost za ustavno življenje, ko bi se večina udala manjšini. Dokler večina vzdržuje svoj program, je Poljaki ne bodo zapustili ter ne bi podpirali nobene vlade, ki bi odložila orožje pred obstrukcijo. Nevarnost bi bila za večino, ko bi posamezne stranke hodile vsaka svojo pot ter ne imele pred očmi skupne države in skupnih namenov sedanje večine. Toda upam, da se to ne zgodi, temveč da potrpežljivo ustrajajo avtonomistične stranke, in da se bode vlada naslanjala na večino, v kateri so zastopani vsi avstrijski narodi.“

Češki katoliški shod se bode vršil dne 22., 23. in 24. avgusta v Kraljevem Gradu. „Katol. Listy“ pišejo, da bode ta shod imel dobre posledice, kakor sta jih imela shoda v Příbramu in Taboru. Mnogo je katolikov iz prepričanja tudi na Češkem, ki pa se bojé javnosti zaradi napadov po listih. Povabljeni bodo na shod tudi taki možje, ki se sicer ogibljejo katoliškega gibanja. Naj se osebno prepričajo na shodu, da se katolikom ni treba bati javnosti. Ob enem bode zborovalo novoustanovljeno katoliško učiteljsko društvo, katero že sedaj srdito napadajo liberalni listi.

Armenoci so, kakor se poroča v Carigrad iz Vana, prekoračili perzijsko mejo ter se sprijeli s Kurdi v krvavem boju.

V Bruselju zboruje mednarodna konferenca, zastopane so vse evropske države. Predsednikom je izvoljen Beernaert, predsednik belgijske zbornice, ki je v svojem nagovoru naglašal potrebo mednarodnega razsodišča za razna preporna vprašanja.

Umor španjskega ministerskega predsednika je v vladnih krogih napravil veliko zmešnjavo, ker ga ni moža, ki bi bil kos svoji nalogi. Vojska na Kubi, vojska na Filipinih, doma v deželi pa anarhisti in revolucionarji delajo vladi velike sitnosti. Kakor zatrjujejo zadnja poročila, bode general Weyler odpoklican s Kube, naslednik mu bode general Polavieja, ki se je odlikoval na Filipinih. — Morilec se ne piše Golli, marveč Santo

ter je več dni zasledoval Canovasa. Čudno, da ni policija zasačila morileca, ki je ob belem dnevu zasledoval svojo žrtev. V Parizu je bila že nekaj dni znana zarota proti Canovasu in še nekaterim veljakom v Španiji. Dodatno se tudi poroča, da je morilec zaklical: Zivela Španija, kajti Canovas je bil takoj v srce smrtno zadet in nezavesten.

Cerkveni letopis.

Iz Ilirske Bistrice, 9. avg.

„Nova maša“.

Poročilo o »novej maši«, tako si mislite, kaj ne, gospod urednik, — to je že nekaj navadnega, nič posebnega! Toda prosim, oprostite, da Vam ravno o novej maši pošiljam primeroma dolgo poročilo. Da govorim na splošno! O novej maši kakega č. gospoda, oziroma o pomenu nove maše se v obče vse premalo misli in sodi. Novomašnik napravi velik, pomenljiv korak; on tako rekoč prestopi prag mladeniške, vesele, brezskrbne dobe in se uvrsti mej zrelo moštvo, v stan, v katerem mu je določena za vse prihodnje življenje smer delovanja — on postane — mož! Smer delovanja njegovega pa je jako obsirna, velika, težavna. On mora v prvi vrsti se posvetiti duhovnemu življenju, katero ima v prvi vrsti nalogo, da deluje v zveličanje duš, a v drugi vrsti nalogo, da se tekom življenja tudi v procvit in blaginjo in prosveto svojega naroda. Slovenci smo, in s tem je dosti povedano! S kakim veseljem in upanjem zremo na vsakega uda svoje male narodnostne družine, pričakujoč od njega, da tudi on prispeje kaj v splošni namen in smoter. Posebno pa je nam na srcu kot Slovincem, in to vernim, vnetim katoliškim Slovincem duhovnik, pravi rodoljub, nov duhovnik, in to osobito, ako smo že naprej prepričani, da bo njegovo življenje plodonosno v vsakem oziru.

Kaj rado se zahaja na nove maše; in tako sem tudi jaz šel v divno Ilirsko Bistrico na novo mašo, poln veselja in navdušenja, da se vdeležim redke in pomenljive slavnosti, da se navžijem s premnogimi drugimi svati, došlimi od raznih strani ob novomašnikovi strani pravega čistega veselja, katero nudi tako vzvišena slavnost.

Slavljenec č. g. Jože Ličan, gotovo ljubljeneц vsakega, ki ga pozna, je včeraj, dne 8. avgusta v svoje, mile matere in ljubih sestr in brata veselje prvikrat daroval Bogu nekrvavo daritev. Kako nam je srce utripalo, videčim svojega znanca in prijatelja pred oltarjem Najsvetejšega; kak velik utis je napravilo to na vse mnogoštevilne svate in mnogoštevilno zbrano ljudstvo od vseh strani. Kako ljub in drag je nam vsem, kako je pri srcu slednjemu znancu, pa pač najbolj priča nenavadno število odličnih gostov, došlih od raznih krajev. Smelo trdim, da je imela veselica o priliki nove maše nekaj značaj narodne veselice. Ob napitnicah, govorih in različnih čestitkah novomašniku vrstili so se mnogi govori, polni navdušenja za sveto in narodno stvar. V čast vsemu zbranemu svaštvu pa sta bila posebno odlična gosta gg. državna poslanca dr. Žitnik in Spinčič. Ob njunem neugaslem ognju smo se greli do poznega večera; v nemali se ob krepkih, ognjevitih besedah njunih in drugih gospodov govornikov za svojo sveto in narodno stvar želeč si, da bi se pač kar najhitreje vresničujejo vse naše želje in nade. In kako krepko, odločno, odlično in milo nam je odgovarjal in govoril novomašnik! V svojem duhu in prepričanju, da bode tudi tak, smo ga zrli zrelega, razsodnega moža pred seboj, polnega najvzvišenih idejalov, a tudi energije, vstrajnosti v sebi, da dovrši, kar mu srce polni.

Kako priljubljen je č. g. novomašnik v svojem rojstnem kraju, priča posebno dejstvo, da mu je napravilo gasilno društvo svečano serenado. — Da govorim z besedami novomašnikovimi, zbranim gospodom gasilnega društva: Da bi le vsi delavci, obrtniki in drugi se skazali tako naklonjene duhovniku, da bi ohranili v vedno to prepričanje, da je slovenski duhovnik res narodnjak, in sicer pravi narodnjak in je najzvestejši prijatelj narodov!

Kakor je dalje priljubljen novomašnik po širnej slovenski domovini, o tem priča nebroj pisem, čestitek in telegramov, došlih mu v dan slavlja od mnogih in to odličnih strani. Vsakdo, ki ga pozna, ga že sedaj spoštuje kot moža, kot odločnjaka, kot značajnika in neustrašnika za ideje svoje stvari in pričakuje od njega tekom življenja dosti, dosti!

sta otvorila trgovino špecerijskega in delikatesnega blaga. Priporočamo ju kot marljiva mlada začetnika rodoljubnega mišljenja blagohotni podpori kupujočega občinstva v prepričanju, da bodeta vsem zahtevam naročnikov v tej stroki ustrezala.

Društva.

(Trgovska in obrtniška zbornica.)
VI. Zbornični tajnik poroča, da so se slamopletarski tečaji, ki so se otvorili dne 19. oktobra 1896, zaključili dne 31. maja t. l. Učni vasepi so bili po naznanilih strokovnjakov splošno izvrstni in mnogoštevilni obisk je tudi dokazal, da jih je prebivalstvo prav zaželelo.

Kakor se je zbornici v seji dne 23. oktobra 1896 poročalo, se je dovolilo 13 slamopletarskih tečajev za občine kamniškega in kranjskega okraja in je te iz raznih občin obiskovalo 1879 oseb, in sicer v Domžalah 328, Trzinu 124, Mengšu 298, Radomljah 71, Šmarci 102, Rovi 40, Prevojah 64, Lukovici 150, Kamniku 146, Moravčah 205, Dolskem 124, Cerkljah 191 in Tunjicah 36. Če bi imelo dobivanje pletilne slame iste vspehe, kakor pouk v pletenju, je z gotovostjo pričakovati, da se zboljša položaj slamopletarjev.

Ker so imele po ministerskem ukazu dotične občine skrbeti za prostore, potrebne za učne tečaje, dalje za opravo, kurjavo, čiščenje in postrežbo in so nekaterim vsled tega nastali stroški, ki v občinskem proračunu niso pokriti, so se štiri obrnile na Kranjski deželni odbor in na zbornico za dovolitev podpor. Razun tega bo povzročil nekaj stroškov tudi pouk v dobivanju pletilne slame. Kranjski deželni odbor, ki se je že izjavil, da hoče pospeševati pouk o pletenju slame in dobivanju pletilne slame, se je obrnil z dopisom na zbornico z vprašanjem, če bo tudi ta prispevala v imenovani namen. Ker je zbornica že sklenila dati prispevek za pouk v pletenju slame, izjavlja, da je pripravljena tretjino dotičnih stroškov plačati, vendar do najvišjega zneska 100 gl. Ker skupni stroški niso visoki, bo brezdvomno znesek zadoščal.

Telegrami.

Bel, 10. avgusta. Cesar, nadvojvodinja Valerija, princ Leopold bavarski in soproga so si ogledali prostor, kjer je reka Traun odnesla most.

Dunaj, 10. avgusta. Osrednji odbor objavlja poziv za mile darove ponesrečencem po povodnji.

Dunaj, 10. avgusta. Ministerski predsednik grof Badeni se je odpeljal v Busk.

Dunaj, 10. avgusta. Občinski svet je sklenil darovati 50.000 gl. za ponesrečence po povodnjah, in sicer 20.000 za Niže-Avstrijsko, 20.000 za Dunaj in 10.000 gl. za druge dežele. Dalje je mestni zastop dovolil mestni straži 500 gl., pijonirskim častnikom, ki so vodili zgradbena dela, po dva zlata, moštvu po dva gl.

Budimpešta, 10. avgusta. Zbornica je vsprejela brez meritorne debate načrt zakona o kazenskem pravnem redu ter zborovanje preložila do 27. septembra.

Budimpešta, 11. avgusta. Zbornica poslancev preložena do 27. septembra.

Peterburg, 10. avgusta. Nemški mornarji so bili že oba dni javno pogoščeni.

Nemška cesarica si je ogledala vse znamenitosti v mestu, ljudstvo jo je povsod nadušeno pozdravljalo. — Nemška naselbina v spomin prihoda nemškega cesarja in cesarice v Peterburgu ustanovi preskrbovališče za 40 starih oseb.

Madrid, 10. avgusta. Kraljica je vdovi Canovasovi izrazila sožalje. Mnoga mesta odpošljejo zastopnike k pogrebu v Madrid; vse trgovine so zaprte, slovesnosti odpovedane.

Madrid, 10. avgusta. Castellar se je v Santi Aguedi izjavil, da je smrt Canovasova velika zguba za Španijo. Sagasta bode vstopil v novo vlado, Castellar pa hoče domovini služiti izven vlade, ker bi mogel vstopiti le v republikansko vlado.

Madrid, 11. avgusta. Vlada je sklenila morilca Canovasa postaviti pred vojno sodišče.

Hennebergova svila

— pristna le, ako se naroči neposredno od moje tovarne — črna, bela in barvena od 35 kr. do gl. 14-65 meter, — gladka, progasta, križasta, vzorčasta, damasti itd. (okoli 240 raznih kakovosti in 2000 raznih boj, vzorec itd.) poštnine in carine preste na dom. Vzorec obratno. Dvojni pismeni porto v Švico.

Tovarne za svilo G. Henneberg
25 (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Carihu. 8-6 1

Melusine-ustna in zobna voda
deluje izborno proti zobobolu in gnjilobi zob, utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. 1 stekl. 50 kr.

Jedina zaloga 45 (29) 1
lekarna pri Mariji Pomagaj M. Leustek
v Ljubljani,
Resljeva cesta št. 1, poleg mesarskega mosta.

Gosp. lekarnarju Piccoli-ju

v Ljubljani.

Podpisani usoja si Vašemu blagorodju uljudno naznaniti, da rabi poslano tinkturo za želodec (Tinctura Rhei composita G. Piccoli) z izvrstnim uspehom proti želodčnemu in kataru v črevesih, isto tako tudi proti jetrnim in žolčnim izlivanjem.

Bolnišnica usmiljenih bratov.

Gradeo, dne 2. februarja 1897.

Provincijal
brat Emanuel Leitner.
nadzdravnik.

232 100—38

Tuji.

9. avgusta.

Pri **Slonu:** Havas iz Vel. Kaniže. — Hasselkus iz Berolina. — Kern, Salom, Bukounig, Gregorin, Pollak iz Trsta. — Dürler iz St. Gallen-a. — Stern iz Zagreba. — Sonnenschein, Chalupa, Wolf, Daniel, Weiss, Samek, Drinalka z Dunaja. — Beyer iz Bremen-a. — Luokhart, Loeb, Krieger iz Monakovega. — Pengov iz Rova. — Brüdel iz Bamberg-a. — Valdvogel iz Koburga. — Fajdiga iz Novega Mesta. — Svozih iz Morave. — Golob iz Primskovega. — Mašek, Langer iz Grada. — Knecht iz Hoželic. — Koritnik iz Blok. — Andolšek iz Kranjske Gore. — Donenec iz Zagreba. — Treven iz Celove. — Friedberger z Notranjskega. — Zaliv iz Loža.

Pri **Matlju:** Elaner, Broek z Dunaja. — Dinkelspiel iz Trsta. — Bloch iz Prage. — Stopar iz Pulja. — Stelzer iz Habelschwerdt-a. — Kenko iz Kočevja. — Galle iz Celja. — Szlaviczek iz Budimpešte.

Pri **Lloyd:** Medved iz Gorice. — Kraus iz Linca. — Weibl iz Grada. — Križnar iz Metlike.

Pri **bavarskem dvoru:** Baehner iz Beljaka. — Novak iz Trebnjega. — Paulin iz St. Ruperta. — Križaj iz Stare Loke.

Pri **Južnem kolodvoru:** Fleischaker iz Vel. Kaniže. — Heilpern, Kugler, Steininger z Dunaja. — Loewe iz Berolina. — Dischinger iz Simbach-a. — Koss iz Trsta. — Vadnou iz Tomina.

Tržne cene v Ljubljani

dne 11. avgusta.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	11 50	Špeh povojen, kgr.	70
Rež,	7	Surovo maslo,	85
Ječmen,	6	Jajce, jedno,	25
Oves,	6 20	Mleko, liter,	10
Ajda,	8	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	7 50	Telečje	62
Koruza,	5 60	Svinjsko	66
Krompir,	3	Kostrunovo	38
Leca, hktl.	11	Piščanec	45
Grah,	12	Golob	18
Fizol,	8	Seno, 100 kgr.	1 78
Maslo, kgr.	94	Slama, 100	1 60
Mast,	74	Drva trda, 4 kub. m.	6 30
Špeh svet,	66	" mehka, 4 "	4 50

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
10	9. zvečer	737.7	16.1	sl. sever	jasno	
11	7. jutraj	739.6	12.8	brezv.	megla	0.0
	2. popol.	739.1	25.3	sl. svzh.	jasno	

Srednja večerajna temperatura 17.6°, za 2.3° pod normalom.

Na prodaj so iz proste roke

pod ugodnimi pogoji dobro se obrestujoče

štiri hiše

na Glincah - Nova vas pri Viču poleg Ljubljane. Dve hiši imata po 13 stanovanj, obstoječih iz sobe in kuhinje, dve pa po 6 stanovanj, imajočih po jedno sobo in kuhinjo. Večji dve hiši imata tudi kleti, jedna pa še hlev, in stojita poleg občinske ceste vodeče na Brd. Vse hiše so nove in dvanaest let davka proste.

Natančneje pové lastnik **Anton Celarc** na Glincah - Nova vas št. 41. 514 6—3

Prodá se po jako ugodnih cenah in plačilnih pogojih potom prostovoljne sodnijske dražbe

hiša ter vse posestvo.

Hiša je nasproti cerkve in občinske hiše, toraj jako priprava za vsako obrt. Posestvo prodá se na posamezne kose. Poleg dobrih njiv in travnikov so tudi dobro zaraščeni gozdi, v katerih je veliko lesa za sekanje.

Dražba se bo vršila **dne 16.**, po potrebi tudi **17. t. m.** pri bližnjih kosih na lici mesta.

Natančneje se poizvó pri lastniku **Ivanu Drašlerju**, posestniku v Borovnici h. št. 61, sedaj delovodji drž. trtnice v Kostanjevi (Kranjsko), oziroma tudi pri e. kr. okrajni sodnji na Vrhniki. 523 2—2

Prijatelji slovenske akad. mladine, naročujte se na

„ZORO“

ki je glasil slov. katol. akadem. dijaštva.

Cena: Za nedijake 1 gl., za dijake 60 kr.

Upravnik: **Pavel Marija Valjavec**, stud. iur., Dunaj, V. Matzleinsdorferstrasse 76, IV., 30.

Trgovinsko naznanilo.

Slavnemu občinstvu in cenjenim svojim odjemalcem uljudno naznanjam, da z dném 1. avgusta

opustim

svojo filijalko v Slonovih ulicah,

katero združim z vže mnogo let poslujočo

glavno prodajalnico

na Sv. Petra - Resljevi cesti št. 4.

Priporočam se nadaljni naklonjenosti ter beležim

velespoštovanjem

Adolf Hauptmann,

tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in kleja v Ljubljani.

Koverta s firmo vizitnice in

trgovske račune priporočam

Katol. tiskarna v Ljubljani.

St. 27.089.

Razpis službe.

Pri mestni elektrarni ljubljanski razpisuje se

provizorična služba I. mašinista

za sedaj s plačo po dogovoru, s pravico do definitivnosti po preteku jednoletnega zadovoljivega službovanja.

Zahteva se znanje slovenskega in nemškega jezika.

Prednost imajo tisti prosilci, ki so pri kakem električnem zavodu že služili.

Pravilno opremljene in postavno kolekovane prošnje z zahtevanjem plače in dokazili o usposobljenosti predložiti je podpisanemu magistratu

do 15. avgusta t. l.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dne 26. julija 1897.

Pridnega, krepkega dečka, ki je dovršil vsaj prvi razred srednje šole, **vsprejemem** takoj kot

učenca

v svojo **špecerijsko prodajalnico.**

Gabrijel Jelovšek
na Vrhniki.

518 6-6

Išče se

526 5-1

organist.

Letna plača 700 goldinarjev. — Natančnejša pojasnila se izvedo pri Antonu Peterlinu, župniku v Smihelu pri Novem Mestu.

Na prodaj sta

dva križeva pota

jeden 95 cm. visok, velja gld. 65,—,
drugi 150 „ visok, veja „ 250,—

pri **Fr. Toman-u**, podobarju in pozlatarju v Ljubljani na Križevniškem trgu št. 1. 496 6-3

St. 8244.

Naznanilo.

525 1-1

Zaradi glavnega snaženja uradnih prostorov ostane **deželna blagajna kranjska**

od 16. do vštetega 18. avgusta letos strankinemu prometu zaprta.

Deželni odbor vojvodine Kranjske,
v Ljubljani, dné 5. avgusta 1897.

Št. 98/pr.

Razpis službe.

528 3-1

V deželni bolnici kranjski v Ljubljani izpraznjena je

služba sekcijskega sluge

z letno plačo **360 gld.** do 6 pelletnic po **25 gld.** Razun tega je s to službo združeno **prosto stanovanje**, prosta **kurjava** in **svečava.**

Prosilci za to službo predložijo naj svoje s krstnim in domovinskim listom, s pričevali o študijah in sedanjem opraviu opremljene prošnje

do 25. avgusta 1897

podpisanemu deželnemu odboru.

Deželni odbor kranjski,

v Ljubljani, dné 10. avgusta 1897.

Naznanjava najuljudneje, da je **urejena in otvorjena** najina nova prodajalna

„pri Zlatorogu“

v Prešernovi ulici (pri Marijinem trgu).

Prodajala bodeva iz popolnoma nove in sveže zaloge vse predmete

špecerijskega, kolonijalnega in materijalnega blaga, droge in kemične tva-
rine, različne delikatese in konserve, semena in deželne pridelke, rum,
konjak in izvrstno domače žganje, šampanjec in fina vina avstrijskih in
drugih dežel.

Najino prizadevanje bode, dobro in pristno blago iz najboljših domačih in inozemskih virov imeti ter svojim naročnikom z največjo točnostjo, pazljivostjo in solidnostjo postreči.

Sprejela bodeva hvaležno vsako naročilo ter se priporoča

z odličnim spoštovanjem

Kavčič & Lilleg

„pri Zlatorogu“

527 1-1

Dunajska borza.

Dne 9. avgusta.		Dne 10. avgusta.		Kreditne srečke, 100 gld.	
Skupni državni dolg v notah	102 gld. 35 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	158 gld. — kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	147
Skupni državni dolg v srebru	102	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	161	Avstrijskega rubečega križa srečke, 10 gld.	19
Avstrijska zlata renta 4%	123	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	188	Rudolfove srečke, 10 gld.	26
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99	Salmove srečke, 40 gld.	71
Ogerska zlata renta 4%	122	Tisine srečke 4%, 100 gld.	141	St. Genois srečke, 40 gld.	79
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	100	Dunavske vravnave srečke 5%	129	Waldsteinove srečke, 20 gld.	—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	954	Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	108	Ljubljanske srečke	25
Kreditne delnice, 160 gld.	367	Posojilo goriskega mesta	112	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	160
Leadon vista	119	4% kranjsko deželno posojilo	98	Akcije Ferdinandovesev. železn., 1000 gl. st. v.	3420
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	390
50 mark	11	Priporitetne obveznice državne železnice	228	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	84
20 frankov (napoleonov)	9	„ „ južne železnice 3%	183	Dunajskih lokal. železnice delniška družba	—
Italijanski bankovci	45	„ „ južne železnice 5%	126	Montanska družba avstr. plan.	136
C. kr. cekini	5	„ „ dolenskih železnice 4%	99	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	170
				Papirnih rubljev 100	127

Nakup in prodaja

zakupitvenih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Kavarovanje za zgube pri krebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Marienhilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni svet za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.